

Viering 'thuiskomen in de volle liefde'

Kristin Vanschoubroek en Vinny

17 januari 2010

*Mijn moeder is mijn naam vergeten,
mijn kind weet nog niet hoe ik heet.
Hoe moet ik mij geborgen weten?*

*Noem mij, bevestig mijn bestaan,
laat mijn naam zijn als een keten.
Noem mij, noem mij, spreek mij aan,
o, noem mij bij mijn diepste naam.*

Voor wie ik liefheb, wil ik heten.

Neeltje Maria Min

Dit gedicht is een uitgelezen inleiding op de getuigenis die Vinny in deze viering zal brengen. Vinny's geboorte en haar leven tot nu toe waren niet gemakkelijk. Maar misschien is het wel vaak zo dat mensen die moeten vechten voor hun bestaan, voor hun plaats in het leven en bij de mensen, beter beseffen dan anderen wat de diepste essentie van het leven is. Het bevochten licht is vaak het sterkst.

Om thuis te kunnen komen in de volheid van de liefde is het belangrijk dat we durven stilstaan bij het kind in onszelf, bij het gekwetste kind. Een mens draagt het verlangen naar universele liefde in zich. En wordt daarin gekwetst. Ouders zijn beperkte wezens. Die beperkingen kunnen een kind heel diep kwetsen. Het kan gebeuren dat kinderen daardoor gaan denken dat ze geen recht hebben op liefde, dat liefde voor hen onbereikbaar is, of dat liefde hetzelfde is als je schikken, je aanpassen. Het is een genade als je op een bepaald moment in je leven ontdekt dat je het waard bent dat anderen je liefhebben en dat je jezelf mag liefhebben. Het is een genade als je je durft toevertrouwen aan het licht. Daartoe steken wij de La Verna-kaars aan.

Vorig jaar in juli, tijdens de zomerweek van La Verna, leerde ik Vinny kennen. Haar ontwapenende eerlijkheid en haar zuiver hart troffen mij. In een gesprek achteraf zei ze: "Ik heb altijd gedacht dat ik door mijn kwetsuren nooit de volle liefde zou kennen, dat liefde altijd beperkt zou zijn voor mij. Tijdens de zomerweek heb ik diep gevoeld dat ik kan thuiskomen in de volle liefde."

Ik vond dit een prachtig thema voor een viering: 'Thuiskomen in de volle liefde'. Ik nodigde Vinny dan ook uit om samen die viering voor te bereiden.

Het maakt me blij dat Vinny een stukje van haar levensverhaal brengt voor ons. Ik vind het ook heel moedig. We kunnen maar helen als we onze wonden zien en laten zien. Een wonde die letterlijk of figuurlijk wordt toegedekt, die wordt verstopt, kan niet goed genezen.

Kristin Vanschoubroek

Inleiding

Het voelt vreemd, haast surrealistisch, om hier vooraan te staan. Wat eng ook, er is twijfel of ik dit tot een goed einde kan brengen. Ik, Vinny, met zoveel woorden in mijn hoofd en op papier. Onuitgesproken woorden...

Tezelfdertijd voel ik een diep vertrouwen in mezelf en in jullie. Een soort verbondenheid, én het volle vertrouwen dat elk woord, elke zin, elk gevoel op zorgzaamheid mag rekenen.

Dit is het verhaal van een kind op zoek naar erkenning en liefde. Een zoektocht door een woestijn van eenzame leegte, ontredde en 'hangers-nood'. Een zoeken naar druppels water die haar zouden helpen 'over-leven'. Druppels van erkenning, onvoorwaardelijke liefde, zorgzaamheid.

Ze draagt ze met zich mee, die druppels. Zorgvuldig bewaard in een kruikje, dicht tegen zich aan gedrukt, warm gehouden door haar eigen lichaamswarmte. En door haar ziel. Want voor elke druppel staat een mens, een mens waarvan ze houdt...

Geboorte

Slechts enkele uurtjes oud was ik toen de strijd reeds begon: de strijd om te overleven en de strijd om liefde. Als geen ander moet ik tot in het diepste van mijn vezels gevoeld en geweten hebben dat dit geen lachertje zou worden: 'survival of the fittest', een natuurwet die ineens de mijne werd.

Als oudste van vier, en dus eerstgeborene, kwam ik al met heel veel commotie op de wereld. Het was 1976. Na een moeilijke zwangerschap werd het een heel zware bevalling, die ongeveer een etmaal lang duurde en die mijn moeder tot het randje van de dood dreef. Ik wou of kon of durfde – wie zal het zeggen? – maar niet te komen.

Maar toch kwam ik.

Mijn mama had de kracht niet meer om me te 'verwelkomen', om me in haar armen te sluiten. Die kracht zou ze ook later nooit vinden. Deze onmenselijk zware bevalling zat in haar geheugen en in elke cel van haar lichaam gegrift.

Moeders lijden

Bovendien droeg mijn moeder een gekwetst kinderhart met zich mee. Mijn oom vertelde me ooit dat zij als kind bijna dood was geweest toen ze op jonge leeftijd een ernstige hersenvliesontsteking kreeg.

Het zou voor haar altijd moeilijk blijven om haar plek hier op aarde te vinden. En toen ze tijdens mijn geboorte voor de tweede keer bijna dood was gegaan, brak er fysiek en psychisch iets, heel diep in haar. Een breuklijn die niet meer zou herstellen.

Aan mama's rokken hangen had geen zin. Ze liet me een beetje voor wat ik was. Vaak viel ik en zocht ik zelf een manier om op te staan. Uiteindelijk zou ik het – met letterlijk veel blutsen en builen – wel leren uit mezelf. Leren om verder mijn weg te banen doorheen dit leven.

De tekeningen die ik voor mijn mama maakte, de woorden die ik haar toefluisterde, mijn lach speciaal voor haar, mijn kunstjes (die soms verkeerd afliepen), al mijn pogingen om dicht bij haar te zijn, haar schoot te voelen, haar te ruiken, een kusje te geven, en later mijn goede resultaten op school, mijn nieuwjaarsbrieven, mijn liefdesbrieven voor haar, mijn haast perfect kind-zijn, ... Het had allemaal weinig zin. Al van bij het begin was er iets gebroken in mijn moeder. Onherstelbaar leek het. Een valse start.

Er leek geen verbinding, geen affiniteit tussen haar en mij te bestaan. Dat was niet alleen zo tussen ons, maar ook tussen haar en wie ook haar pad kruiste.

Mijn vader was veel afwezig. Hij werkte vaak tot 's avonds laat. Ik herinner mij niet dat hij dan nog de energie had om er voor ons te zijn. Hij was vaak heel moe en had periodes van depressie en aanvallen van zware migraine. Dan moest het muistil zijn in huis. Het wankele, starre en broze evenwicht mocht onder geen beding worden verstoord.

Met de geboorte van het tweede, derde en vierde kind leek alles nog stugger te verlopen. Moeders gevoelswereld werd er met de dag leger op. Haar liefde zou altijd ontoereikend blijven.

Bestaansrecht

Ik was – of werd ik het? – een stil, verlegen en heel introvert kind. Ik liet weinig van me horen, zowel thuis als op school, dat was veiliger.

Ik maakte weinig kabaal, bood geen weerstand en koesterde heimelijk het verlangen dat ik door mijn stil-zijn, mijn bijna onzichtbaar-zijn, uiteindelijk (na veel geduld) 'zichtbaar' zou worden. Ik wou me onderscheiden van alle andere kinderen door een uitzondering te zijn, door geen woord te zeggen en onbereikbaar te lijken. In feite was ik wel bereikbaar, maar koos ik voor de strategie om te wachten tot iemand me werkelijk zag. Ik had immers gemerkt dat mijn eigen verwoede pogingen om een plekje onder de zon te veroveren, tevergeefs waren.

Dus wachtte ik op iemand die naar me toe zou komen, iemand die me zou zien en me mee zou nemen, naar waar dat ook mocht zijn. Ik wachtte op iemand die me bij naam noemde, die me zou vragen of ik het wel redde hier op deze best wel onvoorspelbare en griezelige planeet.

Maar niemand kwam.

Eén enkele keer kwam ik uit mijn hoekje – ik had op de speelplaats letterlijk een hoekje – en probeerde ik een plekje te verwerven tussen de andere kinderen. Ik wou voelen hoe het was om mee te spelen en erbij te horen. Maar het was te laat: ik was een buitenbeentje, en erbij horen zou ik nooit.

De pesterijen ten spijt bleef ik jaren volharden: ik sloot me aan bij andere kinderen, maar viel telkens weer af. Ook mijn zussen en broertje zouden hetzelfde lot ondergaan. Er heerste in ons dorp namelijk een soort taboe over ons gezin. Werkelijk iedereen kende ons: die vreemde familie. De kinderen mochten van hun ouders niet met ons omgaan. We werden niet regelmatig gewassen, we liepen rond in bij elkaar geraapte kleren en leken contactgestoord. We werden genegeerd, terwijl we achter de hoek het gespreksonderwerp van de dag waren. En leerkrachten mengden zich liever niet in wat er gaande was.

Mijn hart schreeuwde, maar de 'Grote-Mensen-Oren' leken dicht te zitten.
Waar bleef je buurman, juf, 'Grote Mens'?
We hadden jullie nodig.

Gelukkig hadden we mekaar nog: broer en zusjes.
Naast het werk dat op het land moest worden verzet, was er nu en dan eens tijd en ruimte om te spelen, om weg te dromen. We zorgden best wel goed voor elkaar, we waren vaak met elkaar in de weer. Er waren echter ook knallende ruzies: elk kind wou op zijn of haar manier het beste uit zichzelf toveren, soms ten koste van de ander, om in de gratie te komen van onze ouders, om toch maar erkend te worden.

De hunker naar een schouderklopje werd met de jaren sterker, maar het bleef onbereikbaar. Het maakte me triest: ik wist werkelijk niet hoe een schouderklopje voelde en toch wist ik hoezeer ik het miste. Het wekte een steeds dieper gevoel van verlatenheid in me op...

Schrijfsels

Ondanks alles wou ik halsstarrig blijven geloven dat het ooit anders zou worden...
Dat moest wel, want veel langer zou ik dit niet aankunnen.

Toen ik elf was, begon ik te schrijven. Elke dag – jarenlang – tot op de dag van vandaag.
En ik heb ze nog allemaal, mijn schrijfsels.

In mijn dagboek vond ik een bondgenoot. De fundamentele leegte kon ik eindelijk kwijt op papier. Ik verpersonaliseerde mijn dagboek en leefde in de fantasie dat wàt ik ook schreef, werd gelezen door iets of iemand in het universum. Dan pas had het zin, als ik kon schrijven voor iémand, als mijn woorden niet zomaar verloren gingen in het niets. Ik geloof dat die iemand een soort 'god' voor me was. Het schrijven was mijn redding.

Die duizenden woorden, gevoelens, gedachten, het verdriet en de twijfel of het allemaal wel zin had, of 'ik' wel zin had, alles wat zich gedurende jaren in mijn kinderhoofd had gepropt, kreeg vorm op papier.

Lelijk

Verder ging het thuis niet over rozen. Ik zocht dan maar manieren om ermee om te gaan. Ik zocht redenen bij mezelf: wat maakte dat ik het niet verdiende graag gezien te worden? Ik was ervan overtuigd dat er iets verschrikkelijk fout met me was.

Zo schreef ik op mijn dertiende:

"Ik weet dat ik lelijk ben. Ik zie altijd rood, ik ben niet van de magerste en ik ben in de ogen van mijn klasgenootjes arm. Mijn kleren zien er niet uit en ruiken altijd muf.

Papa zegt dat we rijk zijn, maar daar merk ik helemaal niets van. Ik heb bijna geen kleren en dat vind ik lastig, want ik ben beschaamd over hoe ik erbij loop. De grote kinderen lachen me ook uit om hoe ik eruitzie. Soms moet ik me echt inhouden om niet te wenen.

Ik ben nog wat vergeten te vertellen: ik zie de juffen graag en ik beeld me in dat ze mij ook graag zien, vooral die van Nederlands. Ik doe daarom heel erg mijn best voor haar vak."

Gelukkig kwam ik vanaf mijn twaalfde in een school terecht waar ik voor het eerst in mijn leven twee hartsvriendinnen had: Brigitte, mijn maatje op de speelplaats, met wie ik zo nu en dan spannende dingen deed, en Heidi, mijn hartsvriendin in de klas. De stilste meisjes hadden elkaar gevonden en dat was best wel mooi.

Dankzij mijn vriendinnen kreeg mijn leven als tiener een beetje zin. Zo nu en dan durfde ik het aan om voorzichtig uit mijn hoekje te komen en experimenteerde ik met het uitsteken van deugnieterij, want die zat ook in mij. Wel bleef ik steeds ruim binnen de marge van het toelaatbare, want ik wou voor geen goud in diskrediet geraken bij de leerkrachten, die 'Grote Mensen' die in mijn fantasie zorg voor me droegen. Zij waren de reden van mijn bestaan. Ik had ze nodig, heel erg, ook al bleven ze op afstand.

Er ontstond een enorme scheiding tussen school en thuis. Op school vertelde ik niets over wat er fout ging thuis, en thuis deed ik amper mijn mond open. Mijn lippen waren verzegeld. Ik kon mijn woorden niet kwijt. Mijn veiligste plek bleef mijn dagboek...

“Zojuist hebben mama en papa erge, erge ruzie gemaakt. En daar kan ik niet tegen, tegen ruzie. Het is lang geleden dat ik nog zo heb geweend. Papa heeft zijn bord soep omgegooid. Hij had tranen in zijn ogen, en dan moet het wel heel erg zijn!

Ik ben met de drie kleintjes naar boven gevlucht. Dat had ik beter niet gedaan, want op de duur staken ze alles op mij. En ik weet nog steeds niet waarom.”

Ziek

Op een dag, zo rond mijn vijftiende, werd ik ziek.

Die ziekte zou me héél lang achtervolgen en me tezelfdertijd geven wat ik nodig had: troost, euforie, genegenheid. Weliswaar valse troost, valse euforie, valse genegenheid, want het maakte me kapot: anorexia en bulimia nervosa.

Ik had – eindelijk! – een manier gevonden om mijn verdriet letterlijk uit te spuwen. Dat zou me vanaf dat moment helpen om controle te hebben over wat ik 'opnam' en weer 'afgaf'. Het bleef jarenlang doorgaan in alle stilte: het gevecht tussen eten en niet eten. Ik droomde ervan om ooit volledig vrij te zijn. Vanaf die dag zou ik gewoonweg volledig stoppen met eten.

Samen met mijn iets jongere zus liep ik uiteindelijk weg van huis. We kozen letterlijk en figuurlijk onze eigen weg: zij naar de kust, ik naar Gent. Allebei belandden we in diverse opvangtehuizen, elk op een andere plaats. Ik kwam uiteindelijk in een ziekenhuis terecht. Ik kreeg er eindelijk zorg van verpleegsters en dokters en ook van de opvoeders in het tehuis waar ik toen verbleef.

Ik was veel afwezig op school, maar kwam telkens weer terug. Iets in mij bleef erin geloven dat ik nù moest werken voor later. Ik haalde mijn lessen in, maar viel telkens weer uit. De ziekenhuisopnames waren schering en inslag en geregeld liep ik zelfs daar weg om toch maar mee te kunnen doen met een examen op school. Zelfs toen ik amper 39 kg woog, met de sonde in mijn neus...

Ondanks alles studeerde ik met een mooi resultaat af.

Iedereen om me heen was trots. Maar hoe miste ik op dat moment de fierheid van mijn ouders. Ik had hen al een hele tijd niet meer gezien, ook niet toen ik op een gegeven

moment doodziek in het ziekenhuis lag. Bovendien miste ik mijn jongste zusje, die altijd mijn oogappel was geweest en dat altijd zou blijven.

De wereld in

Toch ging ik verder. Ik verliet het opvangtehuis en het ziekenhuis in tranen. Ik had er voor het eerst een thuis gevonden, vooral in het tehuis, maar gezien mijn leeftijd moest ik er vertrekken. Het was heel moeilijk om dit los te laten, want ik had me gehecht.

Nog geen jaar later belandde ik weer in het ziekenhuis, deze keer op de afdeling eetstoornissen in Kortenberg. Ik leerde er veel. Behalve van mezelf houden, dat was nog een halte te ver. Wél leerde ik er twee prachtige vriendinnen kennen: Anneke en Caroline. Zij zijn me tot op de dag van vandaag ontzettend dierbaar.

Na zes maanden opname vertrok ik. Ik trachtte een knop om te draaien: ik zocht en vond werk als verpleegkundige, deed de dingen die van me werden verwacht en probeerde zo constructief mogelijk te zijn. Ik deed het niet voor mezelf, wél voor al die anderen die me hadden bijgestaan, want ik wou hen niet teleurstellen.

Alle pogingen ten spijt lukte het me nog niet om het voor mezelf te doen. Want diep, heel diep in mij, zat nog steeds dat gevoel van fundamentele leegte en onbeschrijflijk verdriet. Zelfs een liefdevolle relatie leek dit niet te kunnen overstijgen.

De eetstoornis was weliswaar minder destructief dan ze jarenlang was geweest, ze was nu beheersbaar, maar ze zat toch nog steeds in me. Ze verhinderde me om echt contact te maken met het leven. Mijn lichaam was dan wel op streefgewicht, maar mijn kleine ik was ergens in een donker hoekje achtergebleven. Het paste niet bij de ziel die ik was. Innerlijk schreeuwde ik het uit om het lichaam dat ik was geworden en dat er niet mocht zijn.

Ommezwaai

Zo worstelde ik verder. Tot ik vorig jaar – als bij wonder! – de juiste mensen op de juiste plaats mocht ontmoeten. Ik denk dat ik er ook klaar voor was. Op het randje van de afgrond, moe van het strijden, kwam ik via Catherine van 'Eetverbond' terecht bij kinesiste Wivine. Via Wivine, met wie ik een heel mooie weg ging en nog steeds ga, kwam ik in contact met La Verna.

Al vrij snel voelde ik, heel diep vanbinnen, dat dit het was wat ik nodig had om me gelukkig te voelen. Waarden als bewustzijn, inspiratie, verbondenheid, zorgzaamheid, erkenning en vooral bestaansrecht lagen al zoveel jaren op me te wachten. De vorm waarin ze tot uiting konden komen, had ik tot dan niet gevonden, tot ik La Verna ontdekte en er thuis kon komen. Het voelde heel goed en juist aan. Het gaf me eindelijk rust.

De zomerweek, zo'n half jaar geleden, was een van de schakelmomenten voor mijn thuiskomen in volle liefde. Door en met en dankzij de liefde van die betekenisvolle anderen kon ik dan toch leren geloven in mezelf, geloven dat ik er simpelweg mocht zijn zonder meer. Ik hoefde mezelf niet fundamenteel te veranderen. Dat was nieuw voor me. Ik leerde ook schatten van mensen kennen die zomerweek, mensen met het hart op de juiste plaats. Ook Evy, een jonge en bijzondere vrouw, die vorige maand tot groot verdriet van iedereen die haar heeft gekend is overleden, draag ik levenslang in mijn hart.

Dit alles gaf het startschot om met milde en liefdevolle ogen de mensen in mijn nabije omgeving echt te ontmoeten. En dat zijn er wel wat. Nieuwe mensen, maar ook vrienden die gedurende al die jaren zo mooi en trouw aan mijn zijde zijn gebleven. Ik dank hen hartelijk.

En nee, ik hoef niet meer destructief te zijn om zorg te kunnen krijgen. Door goed voor mezelf te zorgen, kom ik tot echt contact, zowel met mezelf als met anderen. Het maakt me gelukkig. Het maakt me vrij. Het maakt ook dankbaarheid in me los. Dankbaarheid omdat wat ooit zo moeilijk was, mij gemaakt heeft tot de persoon die ik nu wil en kan zijn. Dat brengt me een grote rust en vertrouwen.

Geloof me vrij, ik moet nog een beetje bekomen van dit alles, want het kleeft toch wel aan mijn ribben, zo nu en dan. Soms is het nog wat moeilijk en is er nog verdriet. En mijn eetstoornis, daar werk ik nog steeds aan, maar het gaat steeds beter. Het zal een barometer blijven om te leren kijken naar wat ik nodig heb.

Lieve parels van mensen, bedankt.

Bedankt Wivine, Catherine, bedankt zusje van me, bedankt lieve vriendinnen, mensen van de zomerweek, iedereen hier in de viering voor het luisteren naar dit verhaal.

En vooral bedankt, Kristin, voor het mogelijk maken van mijn getuigenis, voor zoveel verbondenheid binnen La Verna, voor de weg die ik kan gaan in La Verna en daardoor ook daarbuiten.

Mag ik ten slotte alsjeblieft één ding vragen? Kijk voortaan elk kind in de ogen, zeker als het een gekwetst kind is, loop er niet van weg, zie het, geef het waar het recht op heeft: respect en een 'Grote-Mensen-Schouder' om tegen uit te rusten.

Thuisgekomen in volle liefde groet ik u allemaal met heel veel liefde...

Vinny